

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

דף מידע מס' 20
כסלו תשפ"ה
דצמבר 2024

על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות ועל
הנחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה

הפעם בדף המידע

1. דברי פתיחה
יו"ר אריאל שגיא
2. דו"ח מנכ"ל איתן שדה
3. הוויכוח על מחיר המים
ומחיר הקולחים – ראיון
אריאל שגיא
4. ארגון מים לישראל
5. להתמודד בשכל ישר
ובתחבולות – ציון כהן
6. איכות מים – הדרך
שעברנו מה בהמשך
יגאל גבעון
7. מערכת הספקת מים
בגליל העליון
שבתאי גלס, ניצן דהן
8. פינת טבע – דודו פרו

שעת ההמתנה לגשם, גם השנה השמים מותחים אותנו ובינתיים המשאבות ממלאות את המאגרים. סיום עונה זמן למעט סיכומים.

אתייחס לדרך שעשינו מאז התוכנית האסטרטגית שכוונה אותנו לכמה יעדים. הבטחת המים לשבות בצורת, הבאת המים בכמות ובאיכות הנדרשים. הקמת זרוע של אנרגיה ירוקה ותמיכה בהדרכה החקלאית.

תחום המים קודם בכמה מישורים. הרחבת הרשת ותחזוקתה. במסגרת הזאת הונחו קוים חדשים לשטחים שצורפו לחקלאי הגולן במסגרת הרחבת הנחלות, הוחלפו והוגדל קטרם של קוים ישנים. הוכרז על קול קורא המאפשר ליישובים לתכנן ולבצע מערכות מים בשדה וביישוב. גדלה כמות המים מן המאגרים והקידוחים: הסתיימה בנייתם של שני מאגרים נוספים, "חושן" ו"בראון". נוסף קידוח חדש "נס 12". שיפור מתמיד של איכות המים הפך לחלק מן היעדים: הכלרה, הכנסת דגים גם למאגרי הקולחים והתקנת מסננים בצמתי ההולכה, הם חלק מהמדיניות. פרויקט העל יוצא לדרך: חיבור צפון דרום, הכולל השלמת הקו מאזור שעבניה ועד לטפליין עבר את שלבי התכנון וההיתרים ובקרוב תתחיל העבודה בשטח. פרויקט שני, הכולל הבאת מים מבריכות הדן למאגרי הגולן, נמצא בשלבי תכנון והיתרים.

אנרגיה ירוקה: הוקמה אגודת מי גולן אנרגיה, הוסכם על דרכי העבודה, המימון וחלוקת הרווחים. הוקמו 6 אתרי מונה נטו תחת אגודת המים, הוקמו 20 אתרים בגודל 200-300 קוואט"ש, המייצרים יחד כ-10 מגה. השנה נוסף לאתרים אלו כ-1 מגה נוסף. הוקמו 4 אתרים צפים בהיקף של כ-400 דונם המייצרים יחד כ-55.5 מגה (בבני ישראל, עורבים, חושן ובראון). השנה נרחיב כ-10 מגה במאגר קוניטרה. הפוטנציאל הוא תוספת של כ-250 מגה נוספים. התמיכה בהדרכה חקלאית, יחד עם המועצה האזורית ומכון שמיר, הניבה את הקמת היחידה לחדשנות וחקלאות. היחידה דואגת להדרכה בתחומים שונים, ימי עיון והשתלמויות. מרחיבה פעילות מחקר בשתי החוות, בירקות, במטעים, באגרו סולארי. מסייעת לקיים מפגשי שולחנות מגדלים ולבצע יוזמות ופעילות חוצות תחומים. היחידה מאזנת תקציבים ומחובת לנוער ולתלמידי הגולן בפעילות חינוכית.

"את הגשם תן רק בעיתו"

ובאביב פזר לנו פרחים"

שנזכה לראות את החטופים בביתם, את הפצועים מחלימים ואת הלוחמים עם משפחתם.

יו"ר אריאל שגיא

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

כל שנה היא שנת בצורת אלא אם כן יונח אחרת.

אנו נמצאים בתחילת 25 ונראה שהבצורת איתנו... עוד מוקדם להכריז שהשנה תהיה שנת בצורת אולם נראה שהזמן מתאים לדבר על התארגנות האגודה וההשלכות.

בתכנון משק המים ברמת הגולן חייבים לקחת בחשבון שפעם בכמה שנים תהיה בצורת. השאלה למשקי רמת הגולן בע"מ "איזה בצורת" וכמה שנים רצופות תהיה בצורת היא כמובן שאלה פתוחה וקשורה בקבלת החלטות באי ודאות.

אותה שנת בצורת, שבוודאי תגיע, מכתיבה את מדיניות הקצאת המים ובמידה הולכת ופוחתת מהווה מגבלה רלוונטית לחקלאות רמת הגולן. כספקי מים, אנו מבינים שבחקלאות רמת הגולן, שעיקרה מטעים, כרמים והסכמי אספקה רב שנתיים בגד"ש, השאלה הרלוונטית היא כמות המים, באותה שנת בצורת שבוודאי תגיע.

היכולת של האגודה לספק מים למרות הבצורת היא המכתיבה את מדיניות ההקצאות של האגודה. הקצאות הבסיס לא משתנות משנה לשנה, ההקצאות גדלו בשנים האחרונות בהתאם למימוש תוכנית הפיתוח.

בשנים בהם "הוכח אחרת" והתברר כי החשש מבצורת הוסר, קיימת מדיניות המאפשרת שימוש נוסף במים מעבר להקצאה הבסיסית. ההחלטה על כמה מים ניתן להתחייב בשנת בצורת היא החלטה מקצועית, ומשתנה בהתאם לאזור הגידול. לאחר החלטה על הקצאת המים לאזור ישנם קריטריונים על פיהם מתרגמים תוספת מים לאזור לחלוקה למשקים.

חלוקת הגולן לאזורים:

הגולן מחולק ל 2 אזורים. החלוקה היא על פי מקור המים.

צפון מקור המים מצפון מזרח לציר הטפליין. כולל בתוכו את אזורי הגידול עמק קונטרה, עמק הבכא, חרמונית, סכיך ווסט, נווה אטי"ב, תל פארס, שיפון, פזרה וקדמת צבי (בית).

מאגרי מים בצפון: חמרה, בראון, קוניטרה, מרום גולן, עורבים, יוסיפון, קטיף, רמתניה חושן דלאווה ודינור.

מקורות מים שאינם שיטפונות במונחים שנתיים בשנת בצורת:

קידוחי שמיר 6-7 מלמ"ק שנתי.

קידוח פזורה (אלוני הבשן) 3-4 מלמ"ק שנתי.

קידוח נס 12 1.8 מלמ"ק שנתי.

חמרה (קולחי הדרוזים) - 1 מלמ"ק.

דלווה, דינור, קולחין - 0.4 מלמ"ק.

סה"כ מקורות צפון מלבד שיטפונות כ 13 מלמ"ק.

דרום:

האזורים המקבלים מים ממאגרי דרום הגולן והכנרת.

אזור דרום הגולן, בטחה, חד נס, כנרת.

מאגרי דרום הגולן:

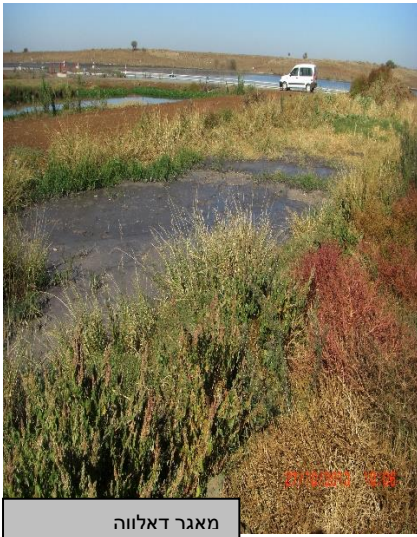
דבש, שעבניה, רוויה, בני ישראל, חיתל, מיצר צור נס אלשיך.

מאגר חושן
צילום אלישע בן יצחק

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

מאגר דאלוה

מקורות מים שנת בצורת:

חמת גדר - אנו מעריכים את כמות המים שניתן להפיק מהמעיינות בחמת גדר ב כ- 6 מלמ"ק בשנה. המים נשאבים בשירותי תשתית ע"י מקורות, המערכת מוגבלת בכושר השאיבה, לכן להערכתנו כושר השאיבה השנתי בפועל הוא כ 3 מלמ"ק.

נחל משושים	0.8 מלמ"ק.
מיצר	0.8 מלמ"ק.
קולחי מט"ש צור כ-	1.0 מלמ"ק.
עין עלמיין כ-	0.3 מלמ"ק.

כנרת – מעמד הכנרת השתנה בשנים האחרונות עם כניסתה של ההתפלה וחיבור הכנרת למערכת המים המותפלים. (בפועל המערכת אינה עובדת אולם עומדת להיות מושלמת בזמן הקרוב), אם בעבר החרדה למפלס הכנרת הגבילה את השאיבה לגולן, נכון להיום, הכנרת מהווה מקור לכל מחסור כאשר ישנה הבנה שהשלמת המפלס, במידת הצורך. תהיה ממים מותפלים. למרות המקור שאינו מוגבל של הכנרת ישנה מגבלת הולכה של כ-2 מלמ"ק בחודש כ- 24 מלמ"ק בשנה.

בשל המקורות הזמינים בדרום, מדיניות ההקצאות בדרום מגבילה בצורה מינורית (ורק בשנת בצורת), את המשקים בדרום הגולן.

חיבור צפון דרום:

כפי שניתן לראות הבעיה הקשה היא צפון הגולן. העדר מקורות זמינים במקרה של העדר שיטפונות והצורך להבטיח מים לגידולים רב שנתיים, יוצר מגבלת מים בשנת בצורת והקצאות בהתאם.

על מנת לפתור את המחסור אנו מקדמים מספר פתרונות. נראה שהמיידים בינם יהיה חיבור מאגרי הדרום לקו הטפליין ובכך ליצור את היכולת להוביל מי כנרת לצפון הגולן. הפרויקט קודם בשנים האחרונות ובאביב הקרוב מתוכננת התחלת הנחת הקו. ברור שמים אלו יהיו יקרים אך חשיבותם גדולה בשנות בצורת.

אז מה המשמעות של כל שנה היא שנת בצורת אלא אם כן יוכח אחרת?

כדי לנצל את מלוא פוטנציאל המקורות החיצוניים בשנת בצורת, במיוחד, קידוחי שמיר, חמת גדר וכנרת יש לצלוח את מגבלות הספיקה השעתית וההולכה. אין אפשרות לחכות לגמר החורף ואז לקבל החלטה על שאיבה.

על מנת לממש את פוטנציאל המים שאינם שיטפונות יש צורך כבר בחודשי הסתיו עוד לפני שמתברר האם השנה שחונה להתחיל לשאוב ממקורות חיצוניים.

בניהול הסיכונים שאנו מבצעים, אם התחלנו לשאוב מוקדם וייפתחו ארובות השמים קיים סיכוי שהשקענו אנרגיה מיותרת ויקרה, ששמשה להעלאת מים שבסופה של שנה ברוכה ייתכן ויגלשו חזרה לירדן ולכנרת.

אולם אם מתפתחת בצורת והמתנו שירדו גשמים ולא שאבנו בחודשי הסתיו, לא נוכל להשלים את המחסור במהלך הקיץ ולא נוכל לספק מים עליהם התחייבנו בהקצאה. נזק כמעט בלתי ניתן לתיקון.

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

השנה התקיימו דיונים רבים בוועדת הכלכלה של הכנסת על נושא מחיר המים. כאשר גם שר החקלאות הסכים לכך שעלות טיהור מי הקולחים מן הצדק שתחול על המגזר הביתי, בחינת "המזהם משלם".

לאחרונה הוגשה הצעת חוק להתאים את מחיר מי הקולחים לחקלאי רק על הולכתם. הקשר לגולן נמצא בהגדרה "אזורים נעדרי חלופה". לגולן אין היום חלופת קולחים להחלפת מי מאגרים ומים הנשאבים מהכנרת ושמיר. על כן נדרש מחיר נמוך למים באזור ללא חלופה. על כך ניטש הוויכוח מול האוצר ורשות המים.

יונתן אמון: מערכת אספקת קולחים - ניהול משותף מהמט"ש ועד השדה.

אספקת מי קולחים הינה מערכת שונה לגמרי מאספקת מים שפירים. כל ניסיון להכניס את חברת מקורות לתחום הקולחים משמעותו להכניס גורם שפונקציית המטרה שלו - רווחים, בדומה למה שקיים במערכות מקורות של אספקת מים שפירים. אכן בתחום הקולחים חייב להיות תאום מלא בין יצרן הביוב (וחובתו לטיהור המים לאיכות מוגדרת) לבין משתמשי הקולחים - החקלאים. לכן מקובל עלי שעדיף שכל המערכות מהמט"ש ועד השדה ינהלו בידי גוף משותף שבו יש מחויבות ע"פ חוק לטהר את המים (יצרן השפכים) וגם אינטרס לצרוך את המים (החקלאים). מה שנעשה ברמת הגולן (שבחלקו הגדול הייתי שותף) הוא דוגמה טובה לניהול נכון של המערכת הזו. לא לחינם אמר על התכנית הזו אחד מראשי מנהלת הביוב הארצית - "בגולן נעשה תכנון ייחודי של מערכת להשבת קולחים, מהשדה \ מטע אחורנית עד המט"ש ויצרן הביוב". אני מבין מהכתוב שעמדת "מים לישראל" בסוגיה מכוונת לאותו פתרון, ואני מאחל לכם בהצלחה מול "הרעים".

ירום אריאב: (מנכ"ל האוצר לשעבר) **המגזר הביתי ישלם על הטיהור, המגזר החקלאי ישלם על ההולכה לשדה**

..לגבי המים השפירים, הכתה שורש האמירה לפיה המים למגזר הביתי מסבסדים את המים לחקלאות. הדבר היה נכון עשרות שנים אך אין הדבר כך

בעשורים האחרונים. החקלאות עוברת יותר ויותר למי קולחים ומשחררת מים שפירים למגזר הביתי, הצומח וצורך יותר מים שפירים. גידול כמות המים במגזר הביתי מסופקת על ידי מתקני התפלה חדשים, ואין סיבה שעלות זאת תיפול על כתפי החקלאים שאינם נזקקים לתוספת מים מותפלים.

השפכים העירוניים הם מפגע אקולוגי שכמותו גדלה, הוא מהווה סכנה לציבור ולסביבה. חל איסור מוחלט להזרימם לים או לנחלים וחובה לטהר אותם ולהעבירם לחקלאים. השימוש החקלאי במי קולחים מטוהרים הוא בסיס הכלכלה המעגלית התורמת לפיתוח בר קיימא. על פי כלל "המזהם משלם" על המגזר הביתי לשאת בעלויות הטיהור עד לרמה של שימוש חקלאי. החקלאים אמורים לשאת בעלות ההולכה מן המט"ש לשדה.

תחנת שאיבה אורטל

"מים לישראל" - לשם מה?

ליקט - אריאל שגיא

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

מי-גולן חברה באגודה "מים לישראל" בה משתתפות כ-100 אגודות מים חקלאיות ומן המרחב הכפרי.

מנכ"ל מי גולן הוא חבר ועד ההנהלה של "מים לישראל".

מהי הפעילות העיקרית של האגודה ומה עשתה עבור שולחיה בשנה האחרונה.

קביעת מחיר מים לחקלאות – פעילות עם רשות המים והכנסת, הצעה הגיעה להצבעה בכנסת.

עדכון עלויות – האוצר עדכן מחיר מים אך לא עדכן הוצאות ההפקה. עתירה לבג"צ.

ניהול מים בתוך היישוב - טיפול בנושא מול רשות המים, כולל עתירה לבג"צ.

נושאים נוספים: הקלות עקב המלחמה. תמיכה בצרכני מי קולחים. סיווג מים עיליים (כמו מי מאגרים אצלנו).

ארנונה למאגרים. חוק ההסדרים.

כללי הקצאות מים ותעריפים.

האגודה, בראשה איתן ברושי, מעלה לדיון ציבורי

הנחתות הנופלות על ציבור החקלאים, תקנות,

חקיקה.

פועלת במרחב שבין רשות המים, הכנסת, משרדי

הממשלה, ארגוני מים ביוזם ותשתיות, אקדמיה ומחקר

ובין החקלאים. האגודה יוזמת תקנות וחקיקה, מגיבה

על החלטות במישור הציבורי והמשפטי, מסייעת

לאגודות לגבש חזון ותוכניות פעולה, מפשרת בעת

ניגודי עניינים, משתתפת בדיונים וקוראת לתכנון

משק המים והקולחים לטווח ארוך. בתקופת המלחמה

הביאה האגודה את קולות החקלאים מן הצפון ומן

הדרום אל שולחן מקבלי החלטות.

עבודות בתעלת חמדה

התמודדות עם מכשולי הרגולציה,

הסטטוטוריקה והמלחמה

ציון כהן – מהנדס האגודה

מתוך שלל הפרויקטים שנעשו השנה אתמקד בשלושה:

1. **שדרוג קו המים לגוש תל פארס מזרח** – גוש החקלאות באזור מזרח תל פארס הוא מהוותיקים בגולן. קווי המים הונחו לפני מעל 50 שנה בקטרים שאינם מתאימים לשטחים להמשקי רמת הגולן בע"מ שהלכו והתרחבו עם השנים. לשמחתנו, השנה הצלחנו לבצע שדרוג בקווי המים והגדלת קוטר הקו הראשי, אלא שהקירבה לגבול ועבודה תוך כדי המלחמה בצפון יצרה אתגרים משמעותיים. העבודה נעשתה בליווי צמוד מול נציגי צה"ל אלא שדווקא תשתית תקשורת של משרד הבטחון שהצטרפנו לחצות גרמה לעיכוב של מעל חודש. תשתית התקשורת מחוייבת באישור ובסימון בשטח של נציג בזק שלא הורשה להגיע לשטח. לבסוף, לאחר לחצים על הממונים סוכם על "פשרה" שבה יגיע נציג של חברה חיצונית שנותנת שירותים של מיפוי תשתיות ובכך העניין נסגר. בימים אלו הסתיימה העבודה על הקו שנכנס לפעילות סדירה. מקווים בשנה הבאה להמשיך בשדרוג קו המים הראשי בצד המערבי המוביל את המים מבריכת פזורה לגוש תל פארס.

רוג'ום אל הירי – תיירות גולן

2. **פרויקט חיבור צפון דרום (שעבניה-טפליין)** - הפרויקט בשלבי תכנון מתקדמים שעיקרו הוא חיבור של מערכת המאגרים בדרום הגולן למערכת המאגרים בצפון הגולן ע"י חיבור קו מאסף המאגרים בדרום ("50") לקו הטפליין בקו בקוטר 24". תוואי הקו עובר סמוך למתחם "רוג'ום אל הירי", אתר ארכיאולוגי מרכזי וחשוב ובעל רגישות גדולה. האתר מתוכנן לפיתוח ע"י אגף התיירות במועצה ואפילו תוקצב לכך. על מנת לרתום את רשות העתיקות הולך ומתקדם שת"פ שבו במסגרת הנחת הקו ע"י מי גולן תפותח דרך הגישה לאתר וינתן פתרון לאספקת מי שתיה לאתר. התקדמות במתווה תלויה בעיקר ביכולת העברת תקציבים בין הגופים, עניין לא פשוט.

3. **פרויקט שניר** - פרויקט בשלבי תכנון ומשותף עם הגליל שעיקרו (מבחינת הגולן) הוא תוספת מים לצפון ע"י ניצול המים של בריכות הדגים של קיבוץ דן. ע"מ להימנע מחציית נחל הבניאס ואתרי עתיקות רבים בסביבתו, נבדקת חלופה לחיבור המערכת לאזור צפון קו הטפליין (באזור הכפר ראג'אר) ומשם חיבור למערכת מי גולן (דרך בריכת 450 בפרויקט שמיר). נראה שמבחינה הידראולית יש היתכנות לחלופה זו.

ומה בשנה הבאה: בשנה הבאה נתחיל לבצע את קו שעבניה טפליין וכבר עכשיו אנחנו בשלבי מו"מ מול הספקים לרכישת קו המים. נקבל את ההיתר בניה לתחנת שאיבה סמוך למאגר שעבניה ואולי אפילו נצליח להתחיל בבנייתה. נתקדם בתכנון פרויקט שניר וב"ה נסיים את קו כינר-משושים. בתחום הקולחין נסיים את תב"ע למאגר מיצר עליון והיתר הבניה למאגר מעלות הגולן. נסיים את הפרויקטים מהקול קורה האחרון (גבעת יואב, כנף ומיצר) ונתקדם (באישור ההנהלה) עם קול קורא נוסף לטובת היישובים. נחבר את שטחי גמלא באזור משפע ודליות, רמות באזור פזורה ואורטל, נוב באזור אל-על ומרום גולן באזור נפח. בתחום התפעולי ננסה להניח את האדנים לבניית מערכת ממוחשבת של פותר רשת לשיפור המקצועיות והיעילות.

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ
להתפתחות של בריזואה

הפעולות שלנו השנה בנושא איכויות מים, כללו הרחבת סינון, הנחת צנרת לשחרור מסיבי אל מאגר מיצר. בנוסף, ריקון מאגרי קולחין לקראת העונה למניעת גלישות, וגם טיפולים סינונים ודגים.

פיתחנו כמה פתרונות ייחודיים. **הוספת קו וניקוז למאגר תפקידו ליצור מהירויות זרימה** שאינן

נמצאות באופן טבעי בקווים. למה? מאחר ובמצב הרגיל, בזרימות נמוכות יש בקו כר טבעי להתפתחות של בריזואה

(אורגניזמים שיוצרים צמות של אצות הנדבקות לדופן הצינור). כאשר הצמות משתחררות הן נעות קדימה וסותמות את

המערכות אצל החקלאים. **אין סינון שיוזע לתת לזה תשובה.** וכמובן, האירוע הזה מתרחש כשהחקלאי זקוק למים ... הקו

היזום הזה שבר את התנאים שאפשרו לבריזואה להתפתח! בנוסף אנחנו מזרימים גופרת נחושת, מתקינים מגופי שטיפה,

פותחים סופי קו לשעה אפילו שעתיים. השינוי דרמטי. זאת שיטה

שעובדת!

נזיר צף מאגר חושן

המלצה למתכננים של מערכות מים חברות אספקה ומתכנני

חלקות חקלאיות: בעת תכנון מערכות הולכת מים לחקלאות

לשלב אפשרויות לשטיפה: מגופים בסופי קו וחיבורים לקו

המחלק שלא מסוף הקו, כלומר להתחבר לפני סופו.

אני יכול להעיד מפגישה עם חקלאי זועם שאמר: "איזה מים

מלובכים אתם שולחים מן המאגרים." עביתי לו: "זה מאצלך

בוא ונביח." שטפנו יחד כעשרים דקות ואז הגיעו המים הנקיים מן

המאגרים. אלו הקובים שהיו בצנרת שלו, מים עומדים. פתרון

פשוט, כמעט לא עולה כסף!!!

תרומה משמעותית לאיכות המים מגיעה מן ההחלטה שלנו

לאכלס את מאגרי הקולחים בדגים (לא לשיווק ולא למאכל...).

דגים שעושים עבודת ניקוי. לא רק הכסיף אלא גם נמסיף ונמרון

שנותנים תשובות ומנקים גורמי סתימה מן הקונסטרוקציה של

התאים הסולאריים ושאר פינות חבויות במאגר.

בתוכנית **לשנה הבאה**: שימור ושיפור בנוגע לאיכות מים.

שיפור נראות של מתקנים, העלאת סטנדרט של תחנות. הנגשה של נתונים ופרמטרים של מרכיבי המים עבור החקלאים

לשם יעילות השקיה ודישון.

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

מים בגליל, אגודת המים של השכנים והשותפים ממערב, עברה שנה קשה ומטלטלת.

לבקשתנו משתפים אותנו אנשי האגודה עשייה ובצרכים של האזור.

עם ההתיישבות בגליל העליון לפני קום המדינה, וגם לאחריה, תושבי האזור התחילו להפיק מים

לצרכים השונים, ובעיקר לחקלאות. מכיוון שלמדינה לא היו מערכות מים שפרוסות באזור

החקלאים קיבלו רישיונות הפקה, הקימו מערכות אספקת מים והתחילו לגדל חקלאות צמחית כמו

גם הרבה מאוד ברכות דגים. מערכות ההספקה התבססו על חפירת תעלות לאורך ולרוחב עמק החולה, ומכונני שאיבה

בראשי השטח לשאיבת המים לחלקות.

במשך השנים הוקמו מספר רב של אגודות מים, נסללו קווי הולכה בלחץ ותחנות שאיבה מרכזיות. הגליל העליון הנו אזור

נעדר חלופה כלומר, נסמך על מקורות המים המקומיים – מים איכותיים שמזינים את מערכת המים הארצית ואת כל הצרכים

המקומיים – שתיה, חקלאות, טבע, תיירות, תעשייה. עם הירידה המתמדת במשקעים, שאיבות יתר אצל השכנים, הצרכים

עולים והתחרות מחייבת ניהול מיטבי של משאבי המים, הבטחת אספקה לצרכני המורד כמו למעלה, שילוב צרכי חקלאות

טבע ותיירות.

ככל שכמויות המים הצטמצמו והביקוש גדל היה צורך לנהל את משק המים בידי גוף מקומי אחד שיכיר מקרוב את הצרכים

והשימושים במים יפעל לפיתוח מקורות מים, ישקיע באיגום והולכה וידאג לצרכי חקלאי הגליל העליון, מול ובשיתוף הממלכה.

לפני 14 שנים חקלאי הגליל ייסדו את אגודת מים בגליל שמטרתה ניהול מיטבי של משק המים, ניצול מיטבי של מקורות

המים, פיתוח מקורות מים נוספים וחלוקה מקצועית של המים לחקלאים תוך התחשבות בצרכי טבע ותיירות תעשייה.

בפעילות היומיומית האגודה מתמודדת עם הצרכים השוטפים של אספקת המים אולם האתגר הגדול הוא תכנון ובניית

תשתית מתאימה לאספקת המים לחקלאות לשנים הבאות תוך ראיית המחסור במים שגובר, ניהול נכון של מצאי המים

חלופות למקורות המים המידלדלים ובניית מערכות לאיגום והולכה של מים לחקלאות בגליל העליון בדור הבא.

האגודה עוסקת בבניית תכנית רב שנתית לפתוח משק המים שעיקריה הם בניית מאגרים לאיגום ומערכות הולכה לחקלאים.

התוכנית משלבת את צרכי החקלאות עם צרכי הטבע הניקוז והתיירות, ומתקדמת בשיתוף עם רשות המים, מש' החקלאות,

רשות הניקוז, קק"ל, רט"ג, מקורות ומי גולן, ועוד. תכנית הפתוח כוללת הקמת מאגרים לאיגום בחורף לוויסות שיטפונות

ולתוספת צריכה בקיץ, מאגרים תפעוליים ומערכות הולכה וסניקה.

עקרי התוכנית בצפון עמק החולה היא בהקמת פרויקט שניר (שילוב עם מי גולן), התוכנית מתבססת על מי בריכות הדגים

של קיבוץ דן, מאגר שיקוע, קווי סניקה למאגר עליון, והספקת מים לצרכנים בצפון מזרח עמק החולה, כמו גם שאיבות מים

בחורף לרמת הגולן. במרכז עמק החולה הקמת מאגר להבות הבשן, הקמת בריכה תפעולית מתחת לקיבוץ שמיר. מערכת זו

תוכל לקלוט חלק ממי קידוחי שמיר שנקדחו ע"י מי גולן והגליל העליון לתגבור מצאי המים באזור. בדרום עמק החולה הקמת

פרויקט מפגש התעלות, כפרויקט ניקוז שיטפונות, בניית אוגר משמעותי לחקלאות, שחרור מעיינות הדופן, וחיזוק התיירות

והטבע באזור.

תוכנית הפיתוח של מים בגליל הינה תוכנית גדולה ויקרה, אבל בראיה ארוכת טווח, ובשיתוף כל הגורמים, תוכנית זו תוכל

להבטיח את המשך שגשוג האזור ופיתוחו.

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

פינה של טבע

עונת השקנאים, להביט בשמיים

דודו פרו רשות שמורות הטבע

שקנאים הן ציפורים מרהיבות הנמצאות גם בישראל, במיוחד בעונות הנדידה. ישנם מספר מינים של שקנאים, הנפוץ ביותר בישראל הוא השקנאי הלבן. (*Pelecanus onocrotalus*).

השקנאים ידועים במוטת כנפיים גדולה היכולת להגיע ל-3 מטרים. מקור גדול ורחב הוא סימן היכר בולט, ומשמש לדייג. את הדגים הם תופסים במקורם בעת הצלילה למים.

השקנאים נודדים דרך ישראל בשני מועדים עיקריים – בסתיו ובאביב. בדרכם הם עוברים מעל אגמי ישראל כמו אגם הכינרת ואגמון החולה. לצורך מזון הם חונים בבריכות הדגים בצפון הארץ. בישראל מתקיימים מאמצים לשמירה על השקנאים ועל הסביבה הטבעית שלהם, על ידי רשות הטבע והגנים וגופים אחרים במיוחד באזורים בהם הם נוהגים לעצור במהלך הנדידה. שקנאי יכול לאכול כמות משמעותית של דגים ביום. שקנאי לבן, למשל, אוכל בממוצע בין 1.2 ל-2 קילוגרמים של דגים ביום. הכמות יכולה להשתנות בהתאם לזמינות המזון ולצרכי האנרגיה של הציפור.

ציר הווייז של הנדידה: למה דווקא כאן

ציר הנדידה העובר בישראל הוא מסלול חשוב במערך הנדידה העולמית של עופות רבים, ונקרא "ציר השבר הסורי - אפריקני". ישראל ממוקמת במפגש שלוש יבשות: אפריקה, אסיה ואירופה. זה הופך אותה לציר מרכזי במעבר של עופות הנודדים בין אזורים חמים יותר באפריקה לאזורים קרים יותר באירופה ואסיה. השבר הסורי-אפריקני יוצר רצף של עמקים ונחלים המספקים נתיבי מעבר טבעיים ובטוחים יחסית לעופות נודדים. במהלך הנדידה, עופות צריכים מקומות שבהם יוכלו לעצור, לאכול ולנוח. ישראל מציעה מקורות מים עשירים כמו אגמון החולה, בריכות דגים ואגמים אחרים.

צלם: דודו פרו

זה הופך אותה לציר מרכזי במעבר של עופות הנודדים בין אזורים חמים יותר באפריקה לאזורים קרים יותר באירופה ואסיה. השבר הסורי-אפריקני יוצר רצף של עמקים ונחלים המספקים נתיבי מעבר טבעיים ובטוחים יחסית לעופות נודדים. במהלך הנדידה, עופות צריכים מקומות שבהם יוכלו לעצור, לאכול ולנוח. ישראל מציעה מקורות מים עשירים כמו אגמון החולה, בריכות דגים ואגמים אחרים.